

L'Estatut balear, en perill

Va ser a Madrid, el dilluns dia 10, quan el president balear, Jaume Matas, sorprenia companys de partit i adversaris fent una proposta espectacular. Que davant de l'Estatut català "insolidari", el millor era fer una "moratòria de reformes estatutàries fins que no se sàpiga com queda" el finançament autonòmic i tot l'Estatut català en general. La sorpresa, no cal ni explicar-ho, va ser enorme. Fins i tot en les mateixes files conservadores, a les quals la proposta no agradà gens ni mica. La direcció estatal del seu partit, a través d'Àngel Acebes, matisava la proposta com a iniciativa personal de Matas i no la línia oficial del PP. D'altres, no tan diplomàtics, com els representants del PP valencià, no en volen ni sentir a parlar, de la moratòria. L'endemà, la solitud del president Matas era perceptible. Ningú no li feia cas. Però ell hi va insistir –"perquè crec que tenc raó", va dir–, si bé canvià el subjecte destinatari de la proposta. D'adreçar-se a tothom, a referir-se exclusivament a l'Estatut balear. O sigui, i en la pràctica, aturar el procés estatutari. O, amb més exactitud, que la tramitació en ponència, segons digué Matas, avanci però aparcant el tema del finançament, de manera que aquest no es discuteixi fins que es conegui què passa amb l'Estatut català. Tenint en compte que el PP i el PSOE balear defensen posicions contràries sobre el finançament, i que els socialistes de cap manera no accepten el paral·lelisme que estableix Matas entre Catalunya i Balears –"el mateix que tenguí Catalunya hem de tenir nosaltres", sol dir el president–, en la pràctica la situació que en resulta és força complicada. Com mai. Tant, que en l'oposició (PSOE, PSM i EU-Verds) tots els dirigents donen per fet que al capdavant no s'hi troba res més que la nul·la voluntat del PP balear de reformar l'Estatut.

Setmana crítica. Aquesta setmana es reuneix la ponència parlamentària i el "comitè de savis" que assessora la reforma. Totes dues reunions seran crítiques. La situació és tan complexa perquè el president canvia d'opinió amb molta rapidesa i els partits opositors no saben ben bé què pensar sobre la posició del Govern balear en les dues qüestions fonamentals de la refor-

El president balear, Jaume Matas, vol aturar la reforma balear a l'espera del que passi amb la catalana. L'oposició l'acusa de no voler la reforma.

La sorprenent proposta del president Matas d'aturar a la pràctica la reforma balear situa el procés en un punt crític.

ma: la creació del consell de Formentera i el finançament.

Jaume Matas proposà a l'oposició (PSOE, PSM i EU-Verds) i a UM un gran pacte per a la reforma de l'Estatut el dimecres dia 5, durant el debat de política general celebrat al Parlament. Era

ben entrada la nit quan el president treia inesperadament aquesta possibilitat a debat. Un pacte que consistiria, assegurà, a assumir tot allò que el "comitè de savis" hagués recomanat per unanimitat. Cal recordar que aquest comitè és format per persones –de rellevància professional, sobretot en dret– proposades per cada partit, en nombre corresponent a la força parlamentària de cadascú. Doncs bé, tan sols cinc dies després, el dia 10, el president feia la nova proposta de moratòria de reformes que sembla deixar en res la del dia 5. Tot plegat, estrany i contradictori. Un dels membres del "comitè de savis" confessava a aquest setmanari el seu "estupor davant les posicions que pren el Govern", sense ser capaç d'avaluar

què vol exactament l'executiu –representat en el comitè per la vicepresidenta Rosa Estaràs– sobre el finançament ni tampoc sobre el consell de Formentera.

Aquesta estranya situació a la qual s'ha arribat ha fet esclatar la irritació opositora. Fins i tot l'aliat del PP, UM, no veu gens clares les posicions del president Matas. Miquel Nadal, vicepresident del Consell de Mallorca i del partit nacionalista, explicava, com a resposta a la moratòria proposada, que el seu partit el que vol és justament tot el contrari: "La reforma, i al més aviat possible, per no arriscar-nos a quedar despenjats." En el PSM i EU-Verds el descontentament era majúscul. Bartomeu Vicens, secretari general del PSM, i Miquel Ramon, coordinador general d'EU, exigiren al president que aclarixi la seva posició i advertiren que de cap manera la reforma balear no pot estar determinada pel que passi amb l'Estatut de Catalunya. Tots dos es mostraren molt crítics amb el PP perquè consideren que, al capdavant, els conservadors no manegen altra cosa que "maniobres" amb la intenció de "fer impossible" la reforma estatutària. També en el PSOE la idea que Matas no vol reforma s'ha imposat. Ho explicava Francesc Antich, pel qual "Matas diu una cosa a Palma i una altra a Madrid, sense coherència; no creu en les autonomies i no vol la reforma balear".

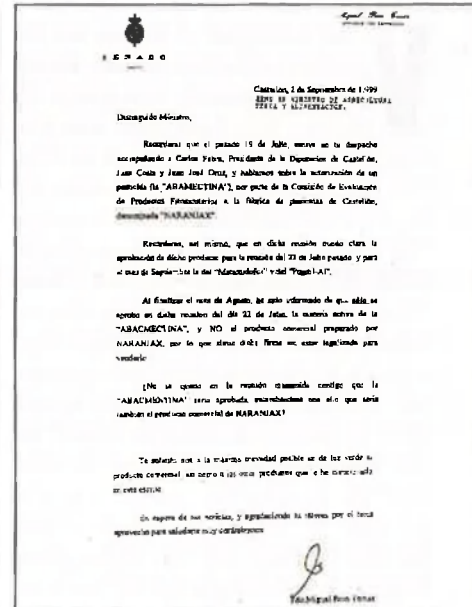
Aquesta setmana s'ha de reunir tant el "comitè de savis" com la ponència. La setmana passada aquesta quedà encallada en el tema del consell de Formentera perquè l'oposició en bloc sospita que la voluntat del PP és alterar l'actual equilibri de representació. PSOE, PSM i EU-Verds volen una proposta clara del Govern i, a més, blindar a l'Estatut la forma actual de representació: el nombre total de diputats al Parlament (59) i el nombre escollit per cada illa, o donaran per trencada la negociació general. La tensió per aquest costat s'ha vist ampliada fins a l'infinit amb la proposta de moratòria de Matas. Per altra banda, la reunió del "comitè de savis" serà també considerablement tensa, ja que la nova proposta presidencial els ha deixat en molt mal lloc; en la pràctica, com un element sense importància, ja que Matas passà en cinc dies de considerar les seves deliberacions bàsiques per a la futura reforma a demanar la moratòria sense tenir-les gens en compte.

Aquest és l'estat de les coses, gens tranquil, per a la reforma estatutària balear. Aquesta setmana potser es coneixerà quelcom de més concret i positiu, però a l'espera d'alguna bona nova el pessimisme és, fins ara, la norma.

Miquel Payeras

Francesc Antich acusa Matas de no voler la reforma de l'Estatut.

Carta del diputat per Castelló Miguel Prim a l'aleshores ministre d'Agricultura, Jesús Posada, enviada el 2 de setembre de 1999.

El jutjat de Nules, que investiga la suposada tramitació, a canvi de diners, dels insecticides del també imputat Vicente Vilar als ministres del Govern del PP ha afegit al sumari tota aquesta documentació, que serà avaluada i contrastada en els propers interrogatoris.

Un dels documents més esclareidors de tot el recull, remès a final d'agost per l'actual Ministeri, és una carta de l'exsenador del PP Miguel Prim, del 2 de setembre del 1999, al llavors ministre d'Agricultura, Jesús Posada. En la mencionada carta, Prim recorda al ministre: "...el 19 de juliol, vaig estar al teu despatx, acompanyat pel president de la Diputació de Castelló, Carlos Fabra, de Juan Costa [qui va ser ministre de Noves Tecnologies amb l'anterior executiu i és germà del diputat autonòmic valencià Ricardo Costa, que ha declarat ja com a testimoni en el cas], i de Juan José Ortiz [ara senador del PP per Castelló i llavors diputat al Congrés]."

Segons aquest escrit, signat per Prim, en la trobada al despatx de Posada van parlar "sobre l'autorització d'un pesticida, l'Abamectina [...], a la fàbrica de Castelló, denominada Naranjax". Tal com narra Prim, "en la reunió va quedar clara l'aprovació del producte", i afegeix: "No es va quedar en la reunió mantinguda amb tu [Jesús Posada] que l'Abamectina seria aprovada, entenent-